

De dijken rondom het Natte Hart bepalen of de Ringslang (*Natrix natrix*) buitendijks voorkomt.

binnendijks bij de Knardijk-Lelystad. Deze dijken hebben vaak minder oppervlak basaltblokken/stortstenen dan rond Amsterdam, maar bieden toch meestal voldoende schuilmogelijkheden. Veel van de andere dijken in Flevoland zijn ongeschikt voor de Ringslang, omdat er op de dijk een intensief gebruikte weg ligt of het dijktaalud over grote lengte geasfalteerd is.

Voedsel moet de Ringslang over het algemeen binnendijks zoeken, omdat er weinig buitendijkse plekken zijn waar kikkers en padden zich voort kunnen planten. Ringslangen die regelmatig een drukke autoweg moeten oversteken, omdat voedselplaatsen en schuilgelegenheden aan verschillende zijden van de weg liggen, maken weinig kans op overleven. De uitbreidingsmogelijkheden van de Ringslang langs dijken is dan ook in deze provincie beperkt. De ontwikkeling van buitendijkse moerasvegetaties zoals de ecologische verbinding Hierdense Beek-Harderbroek kan ertoe bijdragen dat de Ringslang buitendijks meer foerageermogelijkheden krijgt en minder afhankelijk is van binnendijkse voedselbronnen. De dijk blijft hier echter de belangrijkste overwinteringsplaats en hopelijk blijft het aantal verkeersslachtoffers beperkt.

In Friesland komt de Ringslang aan de rand van het Natte Hart alleen bij Workum voor. De laatste 10 jaar zijn hier zeer onregelmatig Ringslangen gezien. De rol van deze grasdijk lijkt voor de Ringslang gering (mond. meded. H. van den Bogert) en fungeert waarschijnlijk alleen als plek om beschut te kunnen zonnen. Kikkers en padden zijn voornamelijk binnendijks te vinden, zodat deze Ringslangen meer gebonden zijn aan het binnendijkse gebied en weinig directe binding hebben met het Natte Hart.

LITERATUUR

- Reinhold, J.O., 2000. Nieuw land voor de Ringslang II. De Levende Natuur 101 (3): 85-88.
 Zuiderwijk, A.& R. Wolterman, 1995. Tellen en fotograferen van Ringslangen bij Amsterdam. De Levende Natuur 96 (3): 72-81.

J. Reinhold
 Landschapsbeheer Flevoland
 Botter 14-03
 8232 JP Lelystad
 email: reinhold@landschapsbeheer.net

De Ringslang op de grens van het Natte Hart

De Ringslang (*Natrix natrix*) is het enige Nederlandse reptiel dat sterk gebonden is aan water. Rondom het Natte Hart liggen de belangrijkste Nederlandse Ringslanggebieden. Het gaat om de metapopulaties in de waterrijke gebieden Amsterdam-Gooi, Veluwe en Friesland-Overijssel-Drenthe. De populatie Ringslangen in Flevoland lijkt zich te ontwikkelen als de schakel tussen deze metapopulaties (Reinhold, 2000).

De dijken rondom het Natte Hart vormen de basis voor het voorkomen van Ringslangen aan de buitendijkse zijde van het Natte Hart. Naast het feit dat de dijk de belangrijkste plek in deze omgeving is om relatief droog en vorstvrij te overwinteren, wordt de ruimte tussen de (alleen buitendijks voorkomende) stortstenen of basaltblokken 's zomers door de Ringslang gebruikt als eilegplaats of als schuilplaats. Zonder deze dijken was de Ringslang in Noord-Holland nooit zo algemeen geweest op bijvoorbeeld het traject Diemen-Muiderberg (Zuiderwijk & Wolterman, 1995).

In Flevoland hebben dijken deze belangrijke functie (waarschijnlijk) ook voor de bestaande populaties in Almere en

Jeroen Reinhold